

Δομή του συστήματος - Επεξηγήσεις:

Καινοτόμο σημείο της πρότασης είναι το ότι η **Α΄ Τάξη του Λυκείου λειτουργεί μόνο στο Γενικό Λύκειο (Γε.Λ.)**. Για τους λόγους που μας έκαναν να προτείνουμε την κατάργηση της Α΄ Λυκείου στη δομή του επαγγελματικού σχολείου, βλέπε παρακάτω στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**.

Σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα, οι απόφοιτοι της Α΄ Τάξης του ΓΕΛ μπορούν να συνεχίσουν στο προτεινόμενο Επαγγελματικό Σχολείο (αναφέρεται συνοπτικά ως **Επα.Λ.**) εγγραφόμενοι στην πρώτη τάξη του, η οποία - για λόγους συνέχειας - αναφέρεται ως Β΄ Τάξη Επα.Λ.

Στη Β΄ Τάξη οι μαθητές έχουν δύο δυνατότητες:

- Να εγγραφούν στη **Θεωρητική κατεύθυνση** που παρέχεται σε αριθμό **Τομέων** (π.χ. 10 Τομείς) και έχει ωρολόγιο πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει 19 ώρες μαθ. γεν. Παιδείας και 15 ώρες βασικά επαγγελματικά μαθήματα του Τομέα, και στις δύο Τάξεις (Β΄ και Γ΄). Τα μαθήματα διεξάγονται τις πρωινές ώρες. Οδηγεί στη Γ΄ Τάξη στην απόκτηση Απολυτηρίου (πλήρως ισότιμο με το Απολυτήριο του Γε.Λ.) το οποίο δίνει στους κατόχους του τη δυνατότητα να συνεχίσουν σπουδές σε ΑΕΙ – ΤΕΙ μέσα από **ειδική διαδικασία πανελλαδικών εξετάσεων**. Όσοι δεν επιθυμούν να συνεχίσουν σπουδές (ή αποτύχουν στις εξετάσεις) μπορούν να συνεχίσουν σπουδές στη Δ΄ Τάξη εγγραφόμενοι σε μια από τις **Ειδικότητες** του Τομέα το οποίο οδηγεί σε επαγγελματικό Πτυχίο επιπέδου III. Το ωρολόγιο πρόγραμμα αυτής της Τάξης περιλαμβάνει 25 ώρες μαθήματα ειδικότητας που διεξάγονται τις απογευματινές ώρες.
- Να εγγραφούν στην **Πρακτική κατεύθυνση** που παρέχεται σε αριθμό **Ειδικοτήτων** και έχει ωρολόγιο πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει 5 ώρες μαθ. γεν. Παιδείας και 20 ώρες βασικά και ειδικά επαγγελματικά μαθήματα της Ειδικότητας, και στις δύο Τάξεις (Β΄ και Γ΄). Τα μαθήματα διεξάγονται τις απογευματινές ώρες. Οι απόφοιτοι αποκτούν επαγγελματικό Πτυχίο επιπέδου II. Έχουν τρεις δυνατότητες: Να βγουν στην Αγορά εργασίας. Να συνεχίσουν σπουδές στη Δ΄ Τάξη, μαζί με τους μαθητές της Θεωρητικής Κατεύθυνσης, για την απόκτηση Πτυχίου επιπέδου III σε μια συναφή Ειδικότητα. Να συνεχίσουν σπουδές σε ένα ειδικό τμήμα με ωρολόγιο πρόγραμμα 25 ωρών, με μαθήματα Γενικής Παιδείας, το οποίο διεξάγεται τις απογευματινές ώρες και οδηγεί σε Απολυτήριο (πλήρως ισότιμο με το Απολυτήριο του ΓΕΛ). Οι απόφοιτοί του έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν σπουδές σε ΑΕΙ – ΤΕΙ, μέσα από την **ίδια διαδικασία εξετάσεων**, που προβλέπεται και για τους μαθητές της Θεωρητικής κατεύθυνσης.

Με τη προτεινόμενη δομή **αντιμετωπίζεται οριστικά η κύρια αντίφαση και αδυναμία** όλων των προηγούμενων συστημάτων που εφαρμόστηκαν στη δομή της ΔΤΕΕ. Όλα αυτά τα συστήματα διατείνονταν ότι στους απόφοιτους της Γ΄ Τάξης (των ΤΕΛ, των ΤΕΕ, των ΕΠΑΛ) παρέχεται ταυτόχρονα Επαγγελματικό Πτυχίο και Απολυτήριο ισότιμο με το Απολυτήριο του Γενικού Λυκείου. Η πράξη όμως έδειξε ότι αυτό δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί. Οι ώρες του ΑΠ τόσο της γενικής παιδείας, όσο και των επαγγελματικών μαθημάτων δεν επαρκούν για να επιτευχθούν ταυτόχρονα και οι δύο στόχοι.

Στην πραγματικότητα ζητούσαμε από τους μαθητές της ΔΤΕΕ να πετύχουν στον ίδιο σχολικό χρόνο πολλαπλάσια πράγματα σε σχέση με τους μαθητές του Γενικού Λυκείου, με φυσικό αποτέλεσμα το σύστημα να αποτυγχάνει και στους δύο στόχους του. Οι απόφοιτοι δεν προλάβαιναν να αποκτήσουν τα ουσιαστικά εφόδια ούτε για το επάγγελμα, ούτε για να συνεχίσουν σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Άλλωστε, η τυπική ισοτιμία των δύο σχολείων (Γενικού - Επαγγελματικού), που προέβλεπαν τα σχετικά νομοθετήματα, ποτέ δεν ήταν πλήρης. Στους κατόχους Απολυτηρίου του Επαγγελματικού Σχολείου διδόταν το δικαίωμα - δυνατότητα να συνεχίσουν σπουδές σε ΤΕΙ, όχι όμως και σε ΑΕΙ, όπως οι μαθητές του ΓΕΛ.

Η παρούσα πρόταση, σύμφωνα με τα παραπάνω, προβλέπει **δύο εναλλακτικές εκπαιδευτικές διαδρομές** για τους μαθητές:

- ♦ Όσοι μαθητές ακολουθήσουν τη **θεωρητική κατεύθυνση** (είναι η κύρια κατεύθυνση για την πλειονότητα των μαθητών), παίρνουν στο τέλος της Γ΄ Τάξης **Απολυτήριο** που τους δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Με (προαιρετική) φοίτηση ενός επιπλέον έτους αποκτούν επαγγελματικό **τίτλο επιπέδου III**.
- ♦ Όσοι μαθητές ακολουθήσουν την **πρακτική κατεύθυνση**, παίρνουν στο τέλος της Γ΄ Τάξης επαγγελματικό **τίτλο επιπέδου II**. Με (προαιρετική) φοίτηση ενός επιπλέον έτους αποκτούν

Απολυτήριο που τους δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. (Εναλλακτικά, μπορούν να συνεχίσουν σπουδές για απόκτηση επαγγελματικού τίτλου επιπέδου ΙΙΙ).

Με αυτό τον τρόπο, επιλύεται και μια «αδικία» σε βάρος των μαθητών των ΕΠΑΣ, οι οποίοι δεν αποκτούσαν Απολυτήριο Λυκείου και δεν είχαν διέξοδο για συνέχιση των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τώρα τους δίνεται ρεαλιστική δυνατότητα για συνέχιση σπουδών, ακόμη και σε ΑΕΙ. Συγχρόνως διατηρείται ο δρόμος των ΕΠΑΣ που ενδιαφέρει μια σημαντική μερίδα των μαθητών, αυτών που «δεν τα πάνε καλά» με τα θεωρητικά μαθήματα και/ή επείγονται να ενταχθούν στην εργασιακή διαδικασία. Επίσης διευκολύνονται και οι απόφοιτοι του Γεν. Λυκείου που ενδιαφέρονται μόνον για επαγγελματικό τίτλο.

Μετά από επισταμένη μελέτη, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τα επαγγελματικά περιγράμματα, το απαιτούμενο επίπεδο επαγγελματικών προσόντων (σύμφωνα με το Ε.Π.Π.) και τα υφιστάμενα επαγγελματικά δικαιώματα, θα καθοριστούν:

- ✓ Οι Ειδικότητες που θα προσφέρονται μόνον σε επίπεδο πτυχίου ΙΙΙ.
- ✓ Οι Ειδικότητες που θα προσφέρονται μόνον σε επίπεδο πτυχίου ΙΙ.
- ✓ Οι παρεμφερείς Ειδικότητες που θα προσφέρονται και στα δύο επίπεδα (ΙΙ και ΙΙΙ).

Σημαντική καινοτομία της πρότασης είναι η **ενσωμάτωση των ΕΠΑΛ, της ΕΠΑΣ και του ΣΕΚ στη διοικητική δομή του προτεινόμενου επαγγελματικού σχολείου (Επα.Λ.)**. Το Επα.Λ. θα είναι ένα ενιαίο σχολείο με Τάξεις, Τομείς και Ειδικότητες που θα λειτουργούν και πρωινές και απογευματινές ώρες. Θα χορηγεί στους αποφοίτους του, μέσα από τις εναλλακτικές διαδρομές που περιγράφηκαν, τρεις τύπους τίτλων: Απολυτήριο Λυκείου, Επ. Πτυχίο επιπέδου ΙΙ και Επ. Πτυχίο επιπέδου ΙΙΙ, σε διάφορες ειδικότητες.

Για τη διοίκησή του προτείνεται να υπάρχει Διευθυντής, Αναπληρωτής Διευθυντής (για τα Τμήματα με απογευματινό ωράριο λειτουργίας), Υποδιευθυντές, Τομάρχες, κλπ. Ένας από τους Υποδιευθυντές προτείνεται να είναι υπεύθυνος για τον εξοπλισμό και τη λειτουργία των Εργαστηρίων.

Η κεντρική ιδέα είναι να υπάρχει ένας Διευθυντής για κάθε οικοδομικό συγκρότημα. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγονται οι δυσλειτουργίες μεταξύ των Διοικήσεων των σχολικών μονάδων που δημιουργούνται από τις επικαλύψεις αρμοδιοτήτων με το ΣΕΚ. Αν το Επα.Λ., που θα προκύψει, έχει υπερβολικά μεγάλο αριθμό μαθητών, μπορούν τα Τμήματα των μαθητών και τα Εργαστήρια να χωρισθούν σε δύο Επα.Λ., κάθε ένα από τα οποία θα περιλαμβάνει διαφορετικούς Τομείς. Οι περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν μη γειτνιάζοντα σχολεία που χρησιμοποιούν εργαστήρια του κεντρικού Επα.Λ., μπορούν να αντιμετωπιστούν με ειδικές διατάξεις που θα ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των δύο σχολικών μονάδων (ως οιοσδήποτε ενοικίαση χώρων και παροχή υπηρεσιών). Η συνεργασία με τα ΙΕΚ, που ενδέχεται να λειτουργούν στον ίδιο χώρο, θα διενεργείται από το Διευθυντή του Επα.Λ. και το Διευθυντή του ΙΕΚ, κατά τον ίδιο τρόπο που γίνεται και σήμερα από τους Διευθυντές ΣΕΚ και ΙΕΚ.

Για την **πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση** (ΑΕΙ και ΤΕΙ) προτείνεται, όπως αναφέρθηκε, **ιδιαίτερη διαδικασία πανελλαδικών εξετάσεων** η οποία περιγράφεται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**.

Πλεονεκτήματα της πρότασης:

1. Η **απουσία της Α΄ Τάξης από το προτεινόμενο Επα.Λ.** προσφέρει πρόσθετο οικοδομημένο χώρο στα σχολεία για την απρόσκοπτη ανάπτυξη των Τμημάτων της Δ΄ Τάξης, εξοικονομεί εκπαιδευτικό προσωπικό, αναβάλλει τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων για το μέλλον των μαθητών σε ωριμότερη ηλικία και συμβάλλει στην άνοδο του κύρους της Δ.Τ.Ε.Ε. (βλ. αναλυτικά στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**).
2. Η **απόκτηση επαγγελματικού Πτυχίου επιπέδου ΙΙΙ δεν προϋποθέτει την απόκτηση Πτυχίου επιπέδου ΙΙ**. Έτσι το πρόγραμμα σπουδών γίνεται πολύ **πιο ορθολογικό**: τα μαθήματα κατανέμονται ισόρροπα σε τρία έτη, προηγούνται τα βασικά επαγγελματικά μαθήματα των μαθημάτων ειδικότητας και κυρίως **αποφεύγονται επικαλύψεις**, οι οποίες είναι αναπόφευκτες όταν τα πτυχία ΙΙ και ΙΙΙ παρέχονται διαδοχικά. Επιπλέον πολλές θέσεις εργασίας (όπως π.χ. η εργασία του ηλεκτρολόγου εγκαταστάτη) απαιτούν ο εργαζόμενος να έχει από την αρχή αυξημένα προσόντα (ικανότητες και αυτονομία), δηλαδή πτυχίο επιπέδου ΙΙΙ για να μπορεί να παρακολουθεί ευκολότερα τις τεχνολογικές εξελίξεις και να αποκτήσει τις ανώτερες επαγγελματικές άδειες. Για τη βελτίωση της ποιότητας των έργων και την προστασία των καταναλωτών, είναι σκόπιμο η πλειονότητα των αποφοίτων της Δ.Τ.Ε.Ε. να

κατευθύνεται (και να ενθαρρύνεται) από την αρχή να αποκτά πτυχία του ανώτερου επιπέδου ΙΙΙ (τουλάχιστον στις θέσεις εργασίας που έχουν αυξημένες απαιτήσεις γνώσεων – δεξιοτήτων).

3. Η χορήγηση κατ' ευθείαν τίτλου επιπέδου ΙΙΙ στους μαθητές της θεωρητικής κατεύθυνσης **οριοθετεί τη Δ' Τάξη εντός του πλαισίου σπουδών του Επα.Λ.** Διαφορετικά, το Έτος Εξειδίκευσης που ακολουθεί το πτυχίο επιπέδου ΙΙ (όπως προβλέπεται στο σχέδιο για το Τεχνολογικό Λύκειο) ενδέχεται να θεωρηθεί ως αντίστοιχο με το πρόγραμμα των ΙΕΚ (οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ γράφονται στο 3^ο εξάμηνο συναφούς ειδικότητας των ΙΕΚ). Άρα να θεωρηθεί ανταγωνιστικό ή περιττό.
4. Το ενιαίο Επα.Λ. έχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες σε μια σχολική μονάδα, υπάρχει ενδιαφέρον (παράλληλα με τις Τάξεις της θεωρητικής κατεύθυνσης) να λειτουργήσουν μόνον μια ή δύο Ειδικότητες επιπέδου ΙΙ, π.χ. *Κομμωτική ή Αργυροχρυσοχοϊά*. Μπορούν οι Ειδικότητες να λειτουργήσουν στο Επα.Λ. **χωρίς να χρειάζεται να ιδρυθεί μια ολόκληρη σχολική μονάδα** γι αυτές, όπως προβλέπεται σήμερα στη νομοθεσία για τις ΕΠΑΣ.
5. Διευκολύνεται η εφαρμογή των προγραμμάτων **μαθητείας ή πρακτικής άσκησης** σε χώρους εργασίας. Αφού τα τμήματα Ειδικότητας (της Δ' Τάξης θεωρητικής κατεύθυνσης και της Γ' και Δ' Τάξης πρακτικής κατεύθυνσης) πραγματοποιούνται τις απογευματινές ώρες, οι τοποθετήσεις των μαθητών σε επιχειρήσεις, για μικρά ή μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, μπορούν να πραγματοποιηθούν το πρωί χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στην παράλληλη διεξαγωγή των μαθημάτων στο σχολείο.
6. Τα μαθήματα της πρακτικής κατεύθυνσης διεξάγονται τις απογευματινές ώρες. Αν αρχίζουν π.χ. μετά τις 5.00 μ.μ., μπορούν να τα παρακολουθούν και εργαζόμενοι μαθητές. Πράγμα που ενδέχεται να κάνει **περιττή την ανάγκη λειτουργίας Εσπερινών Επαγγελματικών Λυκείων**. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα (σύμφωνα με το διάγραμμα) να πάρουν το Απολυτήριο μετά από 4 έτη σπουδών όπως και με το Εσπερινό ΕΠΑΛ (και ένα χρόνο νωρίτερα το επ. πτυχίο για όσους δεν ενδιαφέρονται για Απολυτήριο). Δεδομένου ότι τα Επαγγ. Εσπ. Λύκεια λειτουργούν μόνο σε λίγες μεγάλες πόλεις, δίνεται έτσι η δυνατότητα σε εργαζόμενους μαθητές και από άλλες περιοχές να αποκτήσουν Απολυτήριο, ενώ παράλληλα εξοικονομούνται σημαντικές δαπάνες για το Δημόσιο.
7. Οι διαφορετικές εναλλακτικές διαδρομές και οι αντίστοιχες επιλογές των μαθητών δημιουργούν σαφώς πιο **ομοιογενείς τάξεις** μαθητών (σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση), δηλαδή τάξεις όπου οι μαθητές έχουν παρόμοιες προσδοκίες και ενδιαφέροντα, πράγμα ευεργετικό για τη διδασκαλία.
8. Μειώνονται τα **ολιγομελή** Τμήματα, καθώς στη Γ' Τάξη λειτουργούν Τομείς (η διάσπαση του Τομέα σε Ειδικότητες είναι βασική αιτία δημιουργίας ολιγομελών τμημάτων). Το Δ' έτος Ειδικότητας δεν θα λειτουργεί σε όλα τα Επα.Λ. αν δεν συμπληρώνεται ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός μαθητών. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν ακόμη και σε άλλες πόλεις, αφού είναι ενήλικες, όπως και οι συμμαθητές τους που συνεχίζουν σπουδές σε ΑΕΙ – ΤΕΙ.
9. Μαθητές που το κύριο ενδιαφέρον τους είναι να εισαχθούν σε συγκεκριμένη Σχολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μπορούν να επιτύχουν τον σκοπό τους μέσα από ένα πρόγραμμα με μαθήματα υψηλού επιπέδου (γενικής παιδείας και βασικά επαγγελματικά). Αυτό **θα προσελκύσει στο Επα.Λ. μια νέα κατηγορία «καλών» μαθητών**, αυτών που δεν ταιριάζει στο μαθησιακό προφίλ τους το θεωρητικό πρόγραμμα του ΓΕΛ και προτιμούν ένα πιο πρακτικό σχολείο. Παράλληλα το Δημόσιο εξοικονομεί πόρους από το γεγονός ότι οι μαθητές που εισάγονται σε ΑΕΙ και ΤΕΙ, δεν χρειάζεται να ειδικευτούν σε μια Ειδικότητα την οποία δεν θα ασκήσουν.
10. Καθώς δεν εμπλέκονται μεταξύ τους οι διαδικασίες εισαγωγής σε ΑΕΙ – ΤΕΙ, του ΓΕΛ και του Επα.Λ., δίνεται η δυνατότητα, για τα μαθήματα Γενικής Παιδείας του Επα.Λ., να εκπονηθούν προγράμματα και να συγγραφούν βιβλία με **παιδαγωγικές αρχές** που θα λαμβάνουν υπόψη τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά** των μαθητών της ΔΤΕΕ.
11. Η διαδικασία των **πανελλαδικών εξετάσεων** εισαγωγής σε ΑΕΙ – ΤΕΙ γίνεται πιο απλή και πιο αξιόπιστη.
12. Οι καθηγητές έχουν **οργανικές θέσεις** σε μια μεγαλύτερη σχολική μονάδα, πράγμα που τους διασφαλίζει καλύτερα, ενώ απλοποιείται και η διαχείριση του προσωπικού (μέρος των μεταβολών καλύπτεται με εσωτερικές μετακινήσεις).

Γιατί προτείνεται η Α΄ Τάξη να υπάρχει μόνο στο Γενικό Λύκειο

Πρόθεση του ΥΠΑΙΠΘΑ είναι να μην γίνεται πρόωρος διαχωρισμός των μαθητών στις δύο εκπαιδευτικές διαδρομές (Γενική ή Επαγγελματική Εκπ/ση). Δίνεται έτσι δυνατότητα αλλαγής τύπου σχολείου στην Β΄ Τάξη. Για να επιτευχθεί όμως αυτό η Α΄ Τάξη ΕΠΑΛ (και του υπό διαμόρφωση νέου Τεχνολογικού Λυκείου) είναι στην ουσία Τάξη Γενικής Παιδείας και τα καθ' αυτό επαγγελματικά μαθήματα περιορίζονται στις επόμενες Τάξεις.

Στην πράξη, η δυνατότητα αλλαγής τύπου σχολείου λειτουργεί μόνον προς την μία κατεύθυνση: Ενώ σημαντικός αριθμός μαθητών του Γενικού Λυκείου μεταπηδά στην αρχή της Β΄ Τάξης στο ΕΠΑΛ, κανείς μαθητής του ΕΠΑΛ δεν οδεύει προς τη Β΄ Τάξη του ΓΕΛ. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί οι μαθητές απόφοιτοι της Α΄ ΕΠΑΛ (που δεν έχουν κάνει Αρχαία στην Α΄ Τάξη) έχουν μεγάλο πρόβλημα να παρακολουθήσουν το μάθημα των Αρχαίων στη Β΄ Τάξη του ΓΕΛ. Γενικότερα, τους δημιουργείται (όχι άδικα) η εντύπωση ότι θα δυσκολευτούν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα της Β΄ τάξης του Γεν. Λυκείου. Τέτοια προβλήματα δεν έχουν οι μαθητές οι προερχόμενοι από την Α΄ Τάξη του Γ.Λ., οι οποίοι εύκολα προσαρμόζονται στο πρόγραμμα της Β΄ ΕΠΑΛ.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η Α΄ Τάξη του ΕΠΑΛ μοιάζει να λειτουργεί ως ένα ιδιότυπος χώρος «εγκλωβισμού» των μαθητών. Οι περισσότεροι μαθητές που γράφονται στην Α΄ Τάξη έχουν ήδη καταλήξει στο ΕΠΑΛ αποδεχόμενοι ότι θα ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση. Όσοι ακόμη αμφιταλαντεύονται, το σύστημα φροντίζει, με το πρόγραμμα των μαθημάτων και το γενικότερο σχολικό περιβάλλον, να τους αποθαρρύνει. Τους κρατάμε στην Α΄ ΕΠΑΛ με ένα πιο «ελαφρύ» πρόγραμμα γενικών μαθημάτων, μέχρι να έρθει και το δεύτερο κύμα των μαθητών του Γεν. Λυκείου, στην αρχή της Β΄ Τάξης, για να αρχίσουν τα καθαυτό επαγγελματικά μαθήματα. Πίσω από αυτή τη διαδικασία διαφαίνεται κυρίως η πρόθεση των νομοθετών να οδηγήσουν ένα όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών προς τη ΔΤΕΕ. Έτσι όμως φαλκιδεύεται στην πράξη η (ορθή) πολιτική θέση: όχι πρόωρος διαχωρισμός των μαθητών.

Τελικά, η Α΄ Τάξη του ΕΠΑΛ (και του σχεδιαζόμενου Τεχνολογικού Λυκείου) είναι μια Τάξη Γενικής Παιδείας που συγκεντρώνει μαθητές με πολύ χαμηλούς βαθμούς Απολυτηρίου Γυμνασίου. Δεν έχει πρόγραμμα μαθημάτων με ουσιαστικά επαγγελματικά μαθήματα (π.χ. Εργαστήρια) που θα τη διαφοροποιούσε από την αντίστοιχη Τάξη του ΓΕΛ και θα αναδείκνυε την εναλλακτική εκπαιδευτική φιλοσοφία της, όσον αφορά τη διδακτική μεθοδολογία και γενικότερα τον τρόπο που ερμηνεύει τον κόσμο. Η σύγκριση με το Γενικό Λύκειο είναι αναπόφευκτη: είναι μια Τάξη παρόμοια με αυτή του Γενικού Λυκείου, αλλά πιο υποβαθμισμένη ως προς το επίπεδο των φοιτώντων και ως προς τα παραγόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Η κατάργησή της έχει πολλά πλεονεκτήματα:

- Αποφεύγεται η σύγκριση μεταξύ των Α΄ Τάξεων Γενικού και Επαγγελματικού Λυκείου που βλάπτει την εικόνα και το κύρος του τελευταίου στην κοινωνία.
- Οι μαθητές παραμένουν στο κοινό πολιτισμικό περιβάλλον του ΓΕΛ μέχρι να αποφασίσουν με πιο ώριμη σκέψη τι θέλουν να κάνουν. Αυξάνεται έτσι το ποσοστό των μαθητών που έρχεται στο επαγγελματικό σχολείο με προσδοκίες και συγκεκριμένους στόχους και - ενδεχομένως - με λιγότερα μαθησιακά κενά.
- Στο επιχείρημα ότι έτσι οι μαθητές υποχρεώνονται σε διπλή αλλαγή σχολείου (Γυμνάσιο → ΓΕΛ → Επα.Λ.), απαντάμε ότι η μετάβαση στο Γενικό Λύκειο της γειτονιάς τους, μαζί με τους συμμαθητές τους από το Γυμνάσιο, δεν αποτελεί στην ουσία αλλαγή σχολείου. Από την άλλη πλευρά, μειώνονται οι χιλιομετρικές μετακινήσεις των μαθητών, καθώς παραμένουν για έναν ακόμη χρόνο στο Λύκειο της περιοχής τους (τα ΕΠΑΛ δεν είναι σε κάθε γειτονιά). Άλλωστε το πρόβλημα της διπλής αλλαγής σχολείου το έχουν ήδη οι μαθητές των σημερινών ΕΠΑΣ και μια μεγάλη μερίδα των μαθητών που έρχεται στη Β΄ ΕΠΑΛ από την Α΄ Τάξη του Γενικού Λυκείου.
- Απελευθερώνονται αίθουσες στις σχολικές μονάδες της ΔΤΕΕ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη περισσότερων Τομέων /Ειδικοτήτων και τη μετατροπή τους σε Εργαστήρια.
- Εξοικονομείται εκπαιδευτικό προσωπικό, κυρίως γενικής παιδείας, από τη μείωση του συνολικού αριθμού των τμημάτων στην κοινή πλέον Α΄ Τάξη του ΓΕΛ. Οι λίγες ώρες που χάνονται για τους εκπαιδευτικούς τεχνικό – επαγγελματικών ειδικοτήτων, αντισταθμίζονται από τη λειτουργία της Δ΄ Τάξης.
- Εξομοιώνεται το καθεστώς του ΥΠΑΙΠΘΑ με τα όσα θα ισχύσουν για τα επαγγελματικά σχολεία των άλλων Υπουργείων (σχολές ΟΑΕΔ, Υπ. Υγείας, κλπ, - αν και εφ' όσον διατηρηθούν αυτές οι σχολές) τα οποία - προφανώς - δεν θα έχουν Α΄ Τάξη.

Η πρόταση για την πρόσβαση σε ΑΕΙ – ΤΕΙ

Η διαδικασία για την *ισότιμη* (με το ΓΕΛ) πρόσβαση των αποφοίτων σε ΑΕΙ – ΤΕΙ μέσω της **διαδικασίας Β**, που ισχύει σήμερα δεν έχει καταξιωθεί. Ελάχιστο ποσοστό των μαθητών του ΕΠΑΛ την ακολουθεί και ακόμη λιγότεροι καταφέρνουν να εισαχθούν σε ΑΕΙ. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί οι μαθητές δεν έχουν αποκτήσει από τις προηγούμενες τάξεις το απαιτούμενο υπόβαθρο γνώσεων (λιγότερες ώρες μαθημάτων γεν. παιδείας, δεν αναπτύσσεται δημιουργική άμιλλα μεταξύ των μαθητών, κλπ.). Ο κύριος ισχύον δρόμος εισαγωγής στα ΤΕΙ (**διαδικασία Α**) προβλέπει ειδικό ποσοστό θέσεων και πανελλαδικές εξετάσεις σε 4 μαθήματα (Μαθηματικά, Ελληνικά και 2 μαθήματα Ειδικότητας).

Το σύστημα αυτό παρουσιάζει σημαντικά μειονεκτήματα. Το κυριότερο είναι ότι οι απόφοιτοι δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τα βασικά μαθήματα Γενικά μαθήματα του ΤΕΙ (Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία, ανάλογα τη Σχολή) λόγω του χαμηλού επιπέδου των γνώσεων που απέκτησαν στο ΕΠΑΛ. Μετά την κατάργηση της βάσης του 10, το πρόβλημα έχει μεγαλώσει, επειδή στα ΤΕΙ εισάγονται μαθητές με βαθμολογία (ιδίως στα Μαθηματικά) πολύ κάτω από τη βάση. Από την άλλη πλευρά, το ισχύον σύστημα εξετάσεων δίνει ιδιαίτερο βάρος στα 2 μαθήματα Ειδικότητας.

Το αποτέλεσμα είναι ένα πολυδάπανο και πολυήμερο σύστημα εξετάσεων σε 33 μαθήματα ειδικότητας, το οποίο κατανέμει μεν μεγάλο αριθμό των αποφοίτων στις σχολές των ΤΕΙ, δεν λειτουργεί όμως ως μέσο προετοιμασίας τους για τις γνώσεις που απαιτούνται στις Σχολές τους. Ένα σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων πρέπει να διαπιστώνει αν οι εισαγόμενοι έχουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις για την απρόσκοπτη παρακολούθηση των μαθημάτων στη Σχολή τους. Και εδώ έγκειται η αντίφαση του συστήματος. Οι γνώσεις στα μαθήματα Ειδικότητας δεν είναι προφανώς προαπαιτούμενες για να εγγραφεί κανείς στο ΤΕΙ (ο κύριος όγκος των εισαγομένων προέρχεται από το Γεν. Λύκειο). Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα οι απόφοιτοι εισάγονται σε Ειδικότητα του ΤΕΙ διαφορετική από την Ειδικότητα του ΕΠΑΛ. Αντίθετα προαπαιτούμενα είναι τα βασικά μαθήματα Γ.Π.

Χρειάζεται λοιπόν να αλλάξει η όλη «φιλοσοφία» του συστήματος, ακόμη και αν δει κανείς το θέμα μόνον από την παιδαγωγική σκοπιά. Δηλαδή ο μαθητής που επιθυμεί να εισαχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να κατανοήσει ότι πρέπει να καταβάλει και κάποιο επιπλέον κόπο. Το σύστημα π.χ. που εφαρμόζεται στην Ελβετία (μια χώρα με μαζική και επιτυχημένη Δ/θμια επαγγελματική εκπαίδευση), προβλέπει τα εξής: οι μαθητές που επιθυμούν να συνεχίσουν σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υποχρεώνονται να εξετασθούν σε πρόσθετα μαθήματα γενικής παιδείας, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν είτε παράλληλα με τις σπουδές τους στο Τεχνικό – Επαγγελματικό Σχολείο, είτε μετά την αποφοίτησή τους από αυτό.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνεται *ενδεικτικά* ένα διαφορετικό σύστημα εξετάσεων με τα εξής κύρια σημεία:

- Οι μαθητές δεν εξετάζονται σε μαθήματα ειδικότητας, αλλά μόνον σε **τρία (3) επιλεγόμενα μαθήματα γενικής παιδείας**: (Ελληνικά /Γλώσσα), ένα από τα δύο (Μαθηματικά) ή (Βιολογία /Βιοχημεία) και ένα από τα δύο (Φυσική /Χημεία) ή (Οικονομικά /Διοικ. Επιχειρήσεων). Για να μην αποδυναμωθεί το πρόγραμμα του σχολείου προσμετρείται, με ικανό ποσοστό (π.χ. 25%) και ο **βαθμός του απολυτηρίου** τους.
- Προτείνεται *ενδεικτικά* στο ΩΠ των μαθημάτων γεν. παιδείας της Γ΄ Τάξης του Επα.Λ. (θεωρητικής κατ.) να υπάρχει ένα **12ωρο** (3×4ω) με μαθήματα κατεύθυνσης εξεταζόμενα πανελλαδικά. Το ίδιο 12ωρο να υπάρχει και στο *Τμήμα Γενικής Παιδείας του Δ΄ έτους της πρακτικής κατεύθυνσης*. Ανάλογα με την επιλεγόμενη τριάδα μαθημάτων, οι μαθητές θα εισάγονται στις αντίστοιχες σχολές, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΓΛΩΣΣΑ (4 ώρες)	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ (4 ώρες)	ΒΙΟΛΟΓΙΑ /ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ (4 ώρες)	ΦΥΣΙΚΗ /ΧΗΜΕΙΑ (4 ώρες)	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ /ΔΙΟΙΚ. ΕΠ/ΣΕΩΝ (4 ώρες)	Τύποι σχολών ΑΕΙ – ΤΕΙ στις οποίες εισάγονται:
✓	✓		✓		Πολυτεχνικές – Τμήματα Τεχνολογικών Εφαρμογών ΤΕΙ
✓	✓			✓	Οικονομικές Σχολές ΑΕΙ - ΤΕΙ
✓		✓	✓		Ιατρικές - Παραϊατρικές - Γεωπονικές Σχολές ΑΕΙ - ΤΕΙ

Θα υπάρχουν και *ειδικά μαθήματα* για τις σχολές όπου απαιτούνται.

- Προτείνεται να διατίθεται για τους αποφοίτους του Επα.Λ. **ένα ειδικό ποσοστό των θέσεων, μικρότερο για τα ΑΕΙ και μεγαλύτερο για τα ΤΕΙ**. Το ποσοστό αυτό θα καθορίζεται ανά τακτά διαστήματα, λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση υποψηφίων μεταξύ Επα.Λ. – ΓΕΛ, τον αριθμό των μαθητών του κάθε Τομέα σε σχέση με τον αριθμό των θέσεων στις αντίστοιχες Σχολές και θα **διαφοροποιείται** από Σχολή σε Σχολή. Με αυτό τον τρόπο δεν θα παρατηρείται το σημερινό φαινόμενο κατά το οποίο ορισμένοι Τομείς του ΕΠΑΛ έχουν πολλές διαθέσιμες θέσεις σε Σχολές των ΤΕΙ, ενώ σε άλλους Τομείς οι διατιθέμενες θέσεις είναι πολύ λίγες. Με το ισχύον σύστημα οι απόφοιτοι κάποιων Τομέων εισάγονται σε ΤΕΙ με βαθμούς κοντά στην μονάδα, ενώ οι απόφοιτοι άλλων Τομέων για να εισαχθούν χρειάζονται βαθμολογία κοντά στο άριστα.